

Előterjesztés
a Balaton Kiemelt Térség Területfejlesztési Programja III. kötet (Stratégiai
Program 2021-2027) társadalmi egyeztetést követő változatának és a
kiemelt térségi operatív program javaslatértékelési dokumentumának
elfogadásáról

Bevezetés

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. számú törvény (15.§ (2) bek. b) pontja) alapján a Balaton Fejlesztési Tanács 2014. évben elkészítette és a Kormánynak elfogadásra benyújtotta a kiemelt térség területfejlesztési koncepcióját és területfejlesztési programját.

A Kormány 1821/2015. (XI. 12.) számú, valamint az azt felváltó 1861/2016. (XII. 27.) számú Kormányhatározatában a koncepciót és a stratégiát elfogadta. A határozat 13. pontja szerint a Kormány „*felkéri a Balaton Fejlesztési Tanácsot, hogy a Balaton Területfejlesztési Koncepció és Balaton Területfejlesztési Stratégiai Program*

- a) *megvalósulásának folyamatát kísérje nyomon,*
- b) *megvalósításáról a nemzetgazdasági miniszter útján háromévente adjon tájékoztatást a Kormánynak, és*
- c) *felülvizsgálatát kezdeményezze, ha az szükséges.”*

Tekintettel arra, hogy a Kormány a fejlesztési dokumentumokat először 2015. évben fogadta el, a Tanács 2018. évi munkatervébe felvette a dokumentumok végrehajtásának időszakos értékelését. Tette mindezt arra való tekintettel, hogy a Pénzügyminisztérium Gazdaságtervezésért és Versenyképességért felelős Helyettes Államtitkárságán a Területfejlesztési Tervezési Főosztály koordinációjában 2018 folyamán zajlott az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) megvalósulásának vizsgálata, valamint a dokumentum felülvizsgálatának előkészítése.

Mivel a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet fejlesztési irányait az OFTK nagymértékben befolyásolhatja, így a Tanács és munkaszervezete célszerűnek tartotta a kiemelt térség érvényben lévő fejlesztési dokumentumai felülvizsgálatának megkezdését az országos koncepcióval párhuzamosan. A módosított OFTK elfogadása a 2021-2027 közötti időszak tervezéséhez kapcsolódóan esedékes, így a térségi fejlesztési dokumentumok átdolgozott változatának elfogadása is indokolt. Az időtávjából adódóan felülvizsgálati és módosítási folyamaton áteső koncepció elfogadásán túl, a térség középtávú (2021-2027) fejlesztési dokumentumai (Stratégiai és Operatív Program) kapcsán új programdokumentumok elfogadására van szükség. A felülvizsgálat és a térségi tervezési munka jelentőségét erősíti, hogy a 2020-2021 során elfogadásra kerülő kiemelt térségi fejlesztési dokumentumok

képezhetik a 2021 – 2027 közötti uniós programozási időszak Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben releváns keretprogramjainak alapját.

A fejlesztési dokumentumok megvalósulási folyamatának nyomon követésére, valamint a felülvizsgálattal kapcsolatos feladatok megkezdésére a Tanács 2018 februári ülésén, a 4/2018. (02.16.) határozatban adott felhatalmazást a munkaszervezet számára.

Az elvégzett felülvizsgálati munkáról a Balatoni Integrációs Közhasznú NKft. a 2018. december 4-én, Siófokon tartott ülésen tájékoztatta a Balaton Fejlesztési Tanácsot. A 34/2018. BFT határozatban a Tanács utasítást adott a munkaszervezet számára, hogy végezze el a „Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptiója 2014-2020; Helyzetelemzés” című dokumentum frissítését, a legfrissebb adatokkal történő aktualizálását 2019 – 2020-ban. Emellett a határozat részét képezte a „Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja; Konceptió 2014 – 2030” módosításának kezdeményezése, valamint az ebből levezethető fejlesztési stratégia és operatív program kidolgozásának megalapozása.

2019 során lezajlott a konceptió felülvizsgálatához kapcsolódó munka. Ezt követően a Balaton Kiemelt Térség Hosszútávú Fejlesztési Konceptiójának társadalmi egyeztetésre szánt változatát 2020. február 21.-i ülésén a Tanács megtárgyalta, az 5/2020. (II.21) BFT határozattal elfogadta, és társadalmi egyeztetésre bocsátotta a 218/2009. Kormányrendeletbe foglalt szabályok szerint. A dokumentum társadalmi egyeztetése 2020. március 19. – április 24. között zajlott. A konceptió társadalmi egyeztetésen átesett változatát a Balaton Fejlesztési Tanács 2020. május 15-i ülésén megtárgyalta, és a 22/2020. (05.15) számú határozatával elfogadta. Ezzel egyidőben a Tanács a határozatban utasítást adott a Balaton Kiemelt Térség Stratégiai Programja társadalmi egyeztetésre szánt változatának előkészítésére.

A Stratégiai és az az alapján kialakítandó Operatív Program tartalmi megalapozását szolgálta az a kérdőíves felmérésbe ágyazott fejlesztési igényfelmérés, melyet 2020. július-október között folytattak le a Balatoni Integrációs Közhasznú NKft. munkatársai az üdülőkörzet önkormányzatai körében. Az alapvetően a Covid-19 járvány Balaton-térségi településeket érintő hatásait vizsgáló, személyes interjún alapuló teljeskörű felmérésben prioritásként az öt legfontosabb fejlesztési szükségletet ismertethették a települési válaszadók – döntő többségében polgármesterek. Mivel az üdülőkörzet mind a 180 településén elkészülhetett ez a vizsgálat, így teljeskörű igényfelmérésre nyílt lehetőség, amelynek eredményei beépülhettek a Stratégiai Programba.

A kiemelt térségi Stratégiai Program egyeztetési változata a 2020. december 4-én tartott Tanácsülésen került elfogadásra a 42/2020 (12.04.) BFT határozattal. A Stratégiai Program a Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztálya által összeállított „Útmutató a megyei önkormányzatok, a főváros és a kiemelt térségi fejlesztési tanácsok számára a 2021-2027 közötti tervezési időszakra, valamint a területfejlesztési koncepciók felülvizsgálatához, módosításához” c. dokumentum iránymutatásainak megfelelően, a 218/2009. Kormányrendelet előírásaihoz illeszkedve készült el.

A Stratégiai Program társadalmi egyeztetésének bemutatása

A Stratégiai Program társadalmi vitája 2020. december 7. – 2021. január 25. között zajlott, azonban a megadott határidőn túl is érkeztek be vélemények, melyeket szintén figyelembe vettünk a módosítás során. A társadalmi egyeztetés keretében a dokumentum feltöltésre került a Lechner Tudásközpont által üzemeltetett térport.hu felületre, valamint a balatonregion.hu honlapon készült egy a program véleményezését szolgáló oldal. A 218/2009. Kormányrendelet előírásai szerint a véleményezésre jogosult szervezetek külön felkértük véleményük megfogalmazására. A véleményezés során az alábbi szervezetek fogalmaztak meg módosítási javaslatokat, szakmai észrevételeket:

- **Minisztériumok:** Pénzügyminisztérium, Innovációs és Technológiai Minisztérium, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Agrárminisztérium, Igazságügyi Minisztérium, Belügyminisztérium
- **Területi közigazgatás szereplői:** Veszprém Megyei Közgyűlés, Somogy Megyei Kormányhivatal, Veszprém Megyei Kormányhivatal, Zala Megyei Kormányhivatal, Pest Megyei Kormányhivatal
- **Önkormányzati szövetségek:** Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége, Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, Megyei Jogú Városok Szövetsége, Balatoni Szövetség
- **Települési önkormányzatok:** Balatonalmádi, Balatonkenese, Csömend, Balatonvilágos, Szigliget, Tapolca, Zalakaros önkormányzatai.
- Dél-Dunántúli Gazdaságfejlesztési Zóna kormánybiztosa (Miniszterelnökség)
- Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság
- Magyar Tudományos Akadémia
- Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft.
- Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Szent István Egyetem Georgikon Campus (Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem)
- Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kar
- Nemzeti Községi Igazgatóság
- Herman Ottó Intézet
- Központi Statisztikai Hivatal
- Országos Atomenergia Hivatal
- Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal
- Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ NKft.
- Balatoni Kör
- Káli-Medence Környezetvédelmi Társaság
- Védegylet Pálkövéért Természet- és Környezetvédelmi Egyesület.

A 2021. február 10-ig beérkezett véleményeket és az azokra adott válaszokat a jelen előterjesztés 3. mellékleteként csatolt összefoglaló táblázat tartalmazza. Az ezt követően

beérkezett vélemények egy része szakmai egyeztetést követően beépült a Stratégiai Programba, azonban az azokra adott részletes válaszok és indoklások a kiemelt térségi fejlesztési program végleges elfogadásakor épülnek be a dokumentációba.

A társadalmi vita eredményei illetve a felmerülő szakmai kérdések négy tematikus online fórum keretében kerültek bemutatásra a Tanács tagjai az érintett szakpolitikai, szakigazgatási szervezetek, térségi stakeholderek, szakmai szervezetek, érdeklődők számára:

- 2021. február 9. 9:00 – 10:30 Népeségmegtartó-képesség fejlesztése a Balaton Kiemelt Térségben
- 2021. február 9. 14:00 – 15:30 Környezetvédelmi célú fejlesztések a Balaton Kiemelt Térségben
- 2021. február 11. 9:00 – 10:30 Turizmusfejlesztés közlekedésfejlesztés
- 2021. február 11. 14:00 – 15:30 Helyi gazdaságfejlesztés

A rendezvényeken felmerülő kiegészítő-jellegű szóbeli és írásbeli javaslatok szakmai tervezői mérlegelést követően döntő többségükben beépültek a dokumentum jelen előterjesztés mellékleteként benyújtott változatába. Emellett a rendezvények az Operatív Program kialakítása szempontjából is fontosak voltak, hiszen a felmerülő projektjavaslatok a nagyobb részletezettségű dokumentumba már beépülhettek.

A társadalmi egyeztetésen átesett Stratégiai Program tartalmi összefoglalása

A Balaton Kiemelt Térség Stratégiai Programja (2021-2027) c. dokumentum a hosszú távú koncepcióban elfogadott térségi fejlesztési célrendszer stratégiai céljaira épül, melyek a térség jövőképéből, fejlesztési elveiből, átfogó céljaiból levezetett módon kerültek meghatározásra. A célok minden esetben a helyzetértékelés megállapításaihoz kapcsolódnak, a térségben azonosítható környezeti, ökológiai, társadalmi-gazdasági folyamatokhoz illeszkednek. Az elfogadott koncepcióban lefektetett stratégiai célok az alábbiak:

Innovatív Balaton!	A Balatoni gazdaság jövedelemtermelő és minőségi, egész éves foglalkoztatási képességének javítása a helyi és kapcsolódó tudásbázisokkal való együttműködés eredményeként az új termékek, szolgáltatások fejlesztése révén
Aktív Balaton!	A turizmusból származó bevételek növelése, illetve a kapacitások egész éves kiegyensúlyozottabb kihasználása a turisztikai termékek és szolgáltatások összehangolt fejlesztésének eredményeként
Balatoni egészség és megújulás!	A régióban élők és ide látogatók egészségi állapotának és életminőségének javítása a térség természeti forrásaira épített egészségipari szolgáltatások igénybe vétele és közvetítése által.

Baltoni terméket az asztalra!	Helyben, vidéki térségekben előállított és feldolgozott egészséges élelmiszerek termelésének, feldolgozásának és fogyasztásának az ösztönzése.
Megújuló baltoni közösségek!	A társadalom harmonikus fejlődésének záloga a dinamikusan működő gazdaság mellett a térségben, vidéki területen élő közösségek folyamatos megújulása
Természetes Balaton! Egészséges környezet, tiszta Balaton!	A táj és vízkészlet fenntartható módon való használata az eltérő területi adottságok figyelembe vételével, a biodiverzitás megőrzése, a környezet szennyezés mérséklése és a környezet terhelésének a térség fenntartható fejlődését biztosító keretek közé szervezése, a települések építészeti színvonalának növelése
Elérhető Balaton!	Környezetbarát és a változó igényekre rugalmasan reagálni képes, erőforrás hatékony közlekedési rendszer működtetése a Balaton térségében
Együttműködő Balaton!!	Közös érdek vezérelte intézményi (üzemeltetési, szabályozási, finanszírozási) együttműködés a különböző intézményi szereplők között.

A területfejlesztési dokumentumok tartalmi követelményeit rögzítő 218/2009.(X.6) Kormányrendelet előírja, hogy a stratégiai programban a stratégiai célokhoz fejlesztési prioritásokat is szükséges rendelni. A prioritások, prioritástengelyek jellemzően területi-ágazati logikára épülő fejlesztési tématerületek szerint foglalják magukba a térségben szükséges fejlesztési intézkedéseket, beavatkozásokat. A jelenlegi tervezési folyamat eredményeként a Stratégiai Program az alábbi prioritás- és hozzájuk rendelt intézkedés-struktúrával készült el.

Prioritástengely száma, rövid megnevezése	Prioritástengely címe	Intézkedések
1. Víz és infrastruktúra	<i>Vízügyi, települési, parti és kommunális infrastruktúrafejlesztés</i>	1.1 Vízgazdálkodás, vízügyi infrastruktúrafejlesztés 1.2 Közműhálózati fejlesztések 1.3 Településfejlesztés
2. Természetvédelem, klímavédelem	<i>Klímavédelem, természet-, tájkép- és biodiverzitás-védelem</i>	2.1 Természetvédelem 2.2 Klímavédelem 2.3 Erőforrásvédelem 2.4 Tájvédelem
3. Népeségmegtartó-képesség	<i>A baltoni népeségmegtartó-képesség erősítése komplex térségi</i>	3.1 Lakhatási, otthonteremtési programok 3.2 Oktatás, ösztöndíjak 3.3 Foglalkoztatási programok, életpályamodellek 3.4 Társadalmi felzárkóztatás

	<i>programok megvalósításával</i>	3.5 Közösség és közösségi terek fejlesztése, térségi identitás erősítése
4. Gazdaságfejlesztés	<i>Versenyképes, innováció-hordozó ágazatok és foglalkoztatási formák megtelepedését és a körforgásos gazdaságra való áttérést elősegítő gazdaságfejlesztés</i>	4.1 Helyi, térségi tudásbázisokhoz és adottságokhoz kapcsolódó, innováció orientált üzleti infrastruktúra-fejlesztés 4.2 Kézműves és kreatív ipar 4.3 Vállalkozásfejlesztés
5. Közlekedésfejlesztés	<i>A környezetbarát és a változó igényekre rugalmasan reagálni képes, erőforrás hatékony közlekedési rendszer működtetése a Balaton térségében</i>	5.1 Elérhető Balaton program további intézkedései, kiterjesztése a teljes üdülőkörzetre 5.2 Kombinált közlekedési módok, tarifaközösség, közlekedési szövetség 5.3 Lokális forgalomcsillapítási intézkedések, mikromobilitási megoldások 5.4 A háttértelepülések elérhetőségének javítása
6. Turizmusfejlesztés	<i>Turizmusfejlesztés a táji-természeti-kulturális értékek megőrzésével összhangban</i>	6.1 Attrakciófejlesztés 6.2 Szálláshelyek és szolgáltatásfejlesztés 6.3 Turisztikai menedzsment rendszer fejlesztése
7. Mezőgazdaság, helyi termékek	<i>Helyi adottságokra épülő, magas minőségű, promóciós értékkel bíró, márkázható termékeket előállító mezőgazdaság, szőlő- és borágazat támogatása</i>	7.1 Mezőgazdaság, helyi termékek 7.2 Szőlészet-borászat fejlesztése 7.3 Halfogyasztás, halfogyasztás
8. Egészségfejlesztés	<i>Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése a helyi lakosok elégedettsége és a szezonális hatások kezelése érdekében</i>	8.1 Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése 8.2 Időskori ellátások és szolgáltatások fejlesztése 8.3 Rehabilitációs szakellátás és szolgáltatások fejlesztése 8.4 Szemléletformálás, egészséges életmód iránti elköteleződés
9. Térségi kohézió erősítése	<i>Térségi partnerség és együttműködések, térségmenedzsment és regionális koordináció fejlesztése</i>	9.1 A térségi integráció kiterjesztése 9.2 Szervezetfejlesztés 9.3 Térségi fejlesztési alap

A dokumentum lényegi szakmai tartalmának a prioritástengelyek részletes ismertetése tekinthető.

A fent vázolt szakmai tartalmon túl a dokumentum részét képezi egy partnerségi és kommunikációs terv, mely kitér a szakmai és térségi partnerségi tervezés és végrehajtás céljára és formáira, valamint a közvélemény tájékoztatásakor alkalmazandó felületeire. A monitoring és értékelési tervben rögzítésre került, hogy a korábbi programozási időszakokhoz hasonlóan a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. legalább éves rendszerességgel elemezni és értékelni fogja a stratégia megvalósulását szolgáló fejlesztési forráshelyezéseket, valamint vizsgálja a stratégiában rögzített eredményességi indikátorok alakulását.

A programmegvalósítás intézményi és finanszírozási kereteiről szóló fejezetben kifejtésre került, hogy a Balaton Kiemelt Térség sajátos területi beavatkozási szükségletei, valamint a fragmentált forrásszerkezet a térség több alapról építkező, integrált program keretében történő fejlesztését teszi indokolttá. A térség harmonikus, konfliktusoktól mentes fejlesztése érdekében a fejlesztési program végrehajtása során kiemelt szerepe van a térségi koordinációnak és érdekegyeztetésnek. A Tanács a programvégrehajtás és a koordináció területén egyaránt eredményes tevékenységet képes kifejtetni a megfelelő hatáskörök és felhatalmazások megléte esetén, együttműködésben a térségi szervezetekkel.

A társadalmi egyeztetésre szánt Operatív Program tartalmi összefoglalása

A Pénzügyminisztérium útmutatója valamint a 218/2009.(X.6) Kormányrendelet értelmében a Stratégiai Program mellett egy nagyobb részletezettségű, projektsomagokat, projekteket is nevesítő, indikatív forrásigényeket is lehetőség szerint megjelenítő Operatív Program összeállítása szükséges. A Stratégiai Program társadalmi vitájával egy időben zajlott a kiemelt térségi Operatív Program társadalmi egyeztetésre szánt változatának összeállítása.

Az Operatív Program tervezése, megalapozása során a Stratégiai Program tartalmához illeszkedve kiemelten figyelembe vettük az elmúlt években zajlott projektgyűjtési aktivitások eredményeit, valamint a kiemelt üdülőkörzeti polgármesterekkel, településvezetőkkel készült kérdőíves felmérésekben felmerült elképzeléseket, projektötleteket, emellett a dokumentált szakmai tematikus workshopokon elhangzott javaslatokat is. A jelen előterjesztés mellékleteként bemutatott Operatív Program a 218/2009.(X.6) Kormányrendelet tartalmi előírásait figyelembe véve készült el, ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a térségi fejlesztési programok részletezettségét és előkészítettségét nagyban befolyásolhatja a 2021-2027 közötti programozási időszak központi tervezésének aktuális állása, a rendelkezésre álló uniós társfinanszírozású programok szerkezete és tartalma. Az előterjesztés elfogadását követően a társadalmi és szakmai egyeztetés időszakában a program részletes tartalma pontosításra kerülhet főként az indikatív források és az indikátorok vonatkozásában.

Az Operatív Program lényegi funkciója, hogy a Stratégiai Programban nevesített prioritásokhoz és intézkedésekhez minél konkrétabb beavatkozásokat, projektsomagokat, adott esetben projekteket rendeljen. Ennek értelmében minden intézkedés vonatkozásában meghatározásra

kerültek a tervezett beavatkozások, projektsomagok, főként a kiemelt ágazati projektekként megvalósítható fejlesztések esetében az egyes projektek is (ez utóbbi elsősorban a közlekedés, a vízügyi infrastruktúra-fejlesztés, a közüzemi infrastruktúra-fejlesztés tekintetében). A nevesített fejlesztéseken túl a fejlesztések által érintett célcsoportok, a potenciális kedvezményezettek köre, az adott intézkedéshez kapcsolódó lehetséges finanszírozás források, a programmegvalósítás módja és ütemezhetősége is feltüntetésre került minden egyes intézkedés esetében.

Jövőbeni feladatok

Az Operatív Program javaslatértékelési anyagának Tanács általi elfogadása esetén a dokumentum 45 napos társadalmi egyeztetésen esik át. A társadalmi egyeztetés során beérkező vélemények értékelést, szakmai mérlegelést követően beépülhetnek a fejlesztési dokumentumba. A véleményezés eredményeiről – a koncepcióhoz és a stratégiához kapcsolódó dokumentációhoz és tájékoztatáshoz hasonlóan – részletes tájékoztatást adunk az Operatív Program végleges változatának elfogadását célzó, Balaton Fejlesztési Tanács számára benyújtott előterjesztéshez kapcsolódóan.

A Stratégiai Program és az Operatív Program tervezésével párhuzamosan zajlik az ún. tervezéskísérő eljárások (SKV, területi hatásvizsgálat, társadalmi-gazdasági hatásvizsgálat) lefolytatása is. A tervezett tartalom benyújtásra került a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet által érintett megyék (Somogy, Veszprém, Zala) kormányhivatalai valamint a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság számára. A bevont szervezetek javaslatai alapján zajlik a hatásvizsgálati dokumentumok kialakítása, melyek elfogadása a társadalmi egyeztetést követően a kiemelt térségi fejlesztési dokumentumok végleges, teljeskörű elfogadásával együtt várható.

Siófok, 2021. február 16.

Balaton Integrációs Közhasznú NKft.

Határozati javaslat

...../2021. (02.19.) BFT határozat

A Tanács a Balaton Kiemelt Térség Területfejlesztési Programja III. kötet (Stratégiai Program 2021-2027) társadalmi egyeztetést követő változatának és a kiemelt térségi operatív program javaslattételi dokumentumának elfogadásáról szóló előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozta:

- 1./ A Balaton Fejlesztési Tanács elfogadja a Balaton Kiemelt Térség Stratégiai Programjának (2021-2027) társadalmi egyeztetést követő változatát és kezdeményezi, hogy a dokumentum Balaton Kiemelt Térség fejlesztési programja részeként kerüljön előterjesztésre a pénzügyminiszter részére.
- 2./ A Tanács elfogadja a Balaton Kiemelt Térség Operatív Programja c. dokumentumot és megbízza a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft.-t, hogy a dokumentum társadalmi egyeztetését a jogszabályba foglaltak szerint kezdje meg.
- 3./ A Tanács megbízza a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft-t hogy a kiemelt térségi program készítésével kapcsolatos további feladatokat – kiemelten a hatásvizsgálati dokumentumok elkészítése - az előterjesztésbe foglaltak szerint lássa el.

Felelős: Dr. Molnár Gábor ügyvezető

Határidő: értelem szerint